

■ Справы жыццёвыя

ХТО АДКАЖА ЗА БАНКЕТ?

Як карэспандэнт «Звязды» ледзь не засталася без кавярні на ўласным вяселлі

Надумаўшы ўзяць шлюб, першае, што мы з жаніхом зрабілі пасля займання чаргі ў ЗАГСе, — гэта знайшлі кавярню для правядзення вясельнага банкета. Не люблю адкладаць важныя справы на апошні момант: лепш вырашыць пытанне загадзя, чым не вырашыць яго ўвогуле ды яшчэ і атрымаць праблемы. Але, як давялося пераканацца на ўласным вопыце, нават перастрахоўка не гарантуе іх адсутнасці.

РАНА ЎЗРАДАВАЛІСЯ

Пошукі пачалі ледзь не за год да ўрачыстасці, а за 9 месяцаў да яе ўжо вызначыліся. Адзін са сталічных рэстаранаў-бістро, які з гонарам заяўляе пра наяўнасць страў «сапраўднай беларускай кухні», адпавядаў усім нашым пажаданням: прыгожыя інтэр’еры, прымальныя цэны, зручнае размяшчэнне. Ветлівая адміністратар паказала нам залу, узяла нумары на шыхх тэлефонаў і сказала ні пра што не турбавацца і прыходзіць за два тыдні да вяселля, каб скласці меню.

«А як жа перадаплата? Можна быць, вярта заключчыце дагавор?» — здзівіліся мы, бо разлічалі пакінуць грашовыя задаткі, каб замацаваць бронь. «Мы дзяржаўная ўстанова і не маем права браць з людзей грошы, не аказушы ім паслуг, — патлумачылі нам і запэўнілі: — Будзьце спакойныя, ваша месца ўжо ніхто не зойме».

Мы расслабіліся: адна з самых важных спраў вырашаная. І пачалі «змаганца» на іншых вясельных «франтах». А галаўнога болю ў маладых нямала: знайсці вядучага, падабраць строі, набыць пярсцёнкі, узгадніць праграму, зрабіць запрашэнні, прадумаць афармленне інтэр’ера...

Менавіта для таго, каб абмеркаваць дэталі афармлення банкетнай залы, за месяц да даты вяселля я выршыла наведваць кавярню. І тут здарылася тое, пра што я нават падумаць не магла. Спачатку адміністратар (якую я дагэтуль не бачыла) сказала, што ў кавярні няма залы, разлічанай на 75 чалавек. «Як жа няма, калі мы яе браніравалі?» — пытаюся. «Ёсць на 68, максімум — на 70». — «Вы-

рам, пасля па рацыі запытаўся ў некага, ці на месцы дырэктар. Далей, нічога не тлумачы, папрасіў пачакаць. Нарэшце, набегаўшыся з залы ў залу, ахоўнік прамовіў: дырэктара на месцы няма, яе кудысьці адвезлі, а машына вярнулася сюды. (Цікава, чаму дырэктар дзесці раз’язджае ў час прыёму грамадзян?)

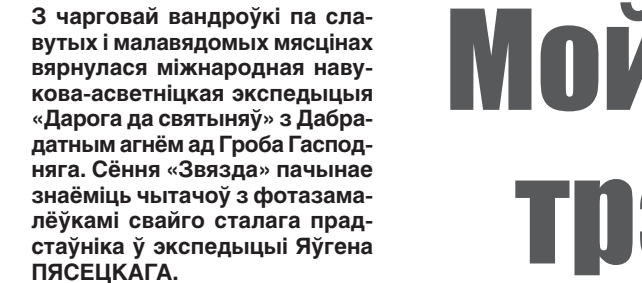
Ісці мы не збіраліся, таму спачатку да нас выйшла ўжо знаёмая мне адміністратарка, якая не магла ўцяміць: чаму ж нам не падыйшлі іншыя залы, якія яна прапанавала? Пасля да нас усё ж выйшаў намеснік дырэктара і патлумачыў, што дырэктар зараз з намі размаўляе не можа, бо ў яе на прыёме чалавек. Аднак! Дык дзе ж усё-такі знаходзілася таямнічая кіраўніца?.. Зрэшты, убачыць яе нам так і не давялося.

Слухаючы нашу версію падзей, намеснік дырэктара скрушна ківаў галавой: маўляў, у нас такое ўпершыню, і мы будзем сачыць, каб больш падобных сітуацый не паўтарылася. «Гэтага мы і хочам!» — узрадаваліся мы і... прапанавалі занесці свае заўвагі пажадання ў кнігу скаргаў і прапаноў. Бо на словах паабяцаць можна што заўгодна і забыцца пра гэта, а напісанае, як той казаў, застаецца. А часам і мае плён, бо на запісы ў кнігах скаргаў павінны адказваць, да таго ж іх правяраюць. «Калі вы і напішаце, то мы не адкажам вам нічога новага, — спрабаваў пазбегнуць пісьмовага звяроту намеснік дырэктара. — Тое ж самае, што кажу вам зараз». Аднак мы настойвалі, і доўга супраціўляцца прадстаўніку адміністрацыі не мог: даволі хутка кнігу нам прынеслі. Разгарнуўшы яе, адзначыла, што апошні запіс быў зроблены літаральна ўчора. Мы ўнеслі свае прапановы: падбраць кампетэнтны персанал, рэгулярна праводзіць з ім інструктажы, заключча дагаворы з кліентамі... Мы ж не са скаргамі і абываючымі. Мы — з канкрэтыкай і па-добраму.

«А дырэктар — на месцы!» — немаевадама для чаго паўтарылі на развітанне наш суразмоўца і пабег па сваіх справах. Нам жа засталася чакаць адказа... Зрэшты, ён прыйшоў у адпаведны тэрмін, і ў ім, апроч выказвання спачування, паведамлялася, што нашы прапановы прыняты да ўвагі.

Дзяіна СЕРАДЗЮК ■

■ Шляхам веры і духоўнасці

З вышыні арбіты касмічнага спадарожніка Зямлі вёска Вялікая Сваротва Баранавіцкага раёна здаецца зусім невялічкай. Сярод зялёных шапак дрэў, квадрацікаў дахаў выразна праступае абнесены плотам трохкутны будынак — месца, на якое цікава паглядзець і з космасу, і з зямлі.

Гэты фотаздымак я адшукаў у інтэрнэ-таўскай калекцыі незвычайных культавых пабудов. Трохкутная царква Святой Тройцы ў Вялікай Сваротве лічыцца ў Еўропе ўнікальнай.

У 1747 годзе «скарбавы» пісар Мікалай Аўсяны пабудавалі трохкутную царкву на дзіва ўсім месцам. Невядома, чым ён кіраваўся, выбіраючы такую некананічную форму храма.

Але калі зазірнуць у далёкае мінулае, то там прататыпам хрысціянскай царквы можна ўбачыць скінію (з грэчаскай мовы — будан, шацёр). Не выключана, што культавыя шатры нашых далёкіх продкаў былі трохкутнымі. Як не выключана і тое, што ў васьмянацым стагоддзі зямлякі з Вялікай Сваротвы ўзялі будынак-трохкутнік дзеля згоды трох мясцовых канфесій. Маўляў, уваходзіць з трох розных бакоў, але збіраецеся да аднаго алтара! Вельмі актуальны падыход і ў наш час. А можа, форма царквы заклікана паўтарыць ідэю Святой Тройцы?

У будынка гэтай царквы, названай у гонар Святой Тройцы, — багатая гісторыя. У недалёкім мінулым яго знешні выгляд выклікаў хутчэй спачуванне, чым захапленне. Сёння на знешняй сцёне царквы ўсталявана памятная дошка, дзе засведчана: «Адноўлена «Электрабуд Заходняй Сібіры» (г. Ніж-навартаўск, Расія), па ініцыятыве а. Георгія (Сапуна) пры фінансавай падтрымцы Раісы Мельнік (Мінск), Валерыя Жука (Баранавічы), Андрэя Копача (Баранавічы)». Цяпер адноўлены храм ахоўваецца дзяржавай.

Бачыцца, што царква Святой Тройцы мае перспектыву не толькі як цэнтр духоўнага і рэлігійнага выхавання. Вакол яе некалі рас-паціралася прыгожая сядзіба і парк, якія належалі роду Незабытоўскіх. Недалёка — маляўнічая тэраса ракі Свароты, адзінай, што бярэ пачатак у светлых водах возера Сві-цязь. У нашы дні пра былую раскошу сядзі-бы нагадаюць толькі муры ды алея старых дубоў... Але хіба ж не ўпрыгожаць гэтыя гі-старычныя мясціны маршруты турыстаў? Усё тут чакае такога ж аднаўлення, як храм.

ЖЫЦЦЯПІС 3

■ Шляхам веры і духоўнасці

Аднаўлення ў жыццядайнай згодзе. Па-добнай да той, якая, па адной з версій, некалі дала жыццё ўнікальнаму трохкутнаму буды-нку ў маленкай вёсцы Вялікая Сваротва.

■ **Югэн ПЯСЕЦКІ, фота аўтара.**

Баранавіцкі раён

■ **На здымках:** так выглядае царква на здымку з космасу; адпаведна трохкутнай форме, дах над жырандоляй увенчаны не тра-дыцыйным круглым купалам, а трохкутным праёмам; строгу форму храма падкрэслівае ўнікальная каменная кладка сцен; адзін з трох куткоў храма ўпрыгожвае іканастас.

■ Інфарм-укол

МАМА, НЕ КУРЫ!

Негатыўны ўплыў курэння можа праявіцца ўжо на этапе зачатця — яно зніжае верагоднасць паспяховага аплад-нення ў жанчын, якія плануюць цяжарнасць. Тутытн перашкаджае выпрацоўцы прагестэруну, які рыхтуе матку да прыняцця аплодненай яйцаклеткі. А калі ў арганізме жанчын недастаткова прагестэруну, зародак не замацу-ецца. Нікацінавае атручэнне адбіваецца таксама на якасці і колькасці спермы. Праўда, курэнне не варта залічваць у спосабы папярэджання цяжарнасці. Такім парам удаецца зацяжараць, аднак якія часам і не ўяўляюць, як шкодзяць будучаму дзіцяці сваёй залежнасцю.

Паводле слоў загадчыцы ла-бараторыі 11-й гарадской палі-клінікі г. Мінска Алы РАДЗЮК, вельмі важна развітацца з ніка-цінам на раннім тэрміне цяжар-насці, калі плод пачынае актыўна расці, і рэгулярнае паступленне нікаціну будзе правакаваць стра-ту вагі і затрымку развіцця.

Вучоныя ўжо дакладна ўста-навілі, што ў жанчын-курцоў...

...вышэйшая рызыка развіцця пазаматчнай цяжарнасці (у 4 разы);

...насцей развіваецца ранні таксікоз, варыкоз, галавакружэнні, запоры і гестоз;

...зніжаецца імунітэт, што не на карысць і плоду, і самой жан-чыне;

...назіраецца дэфіцыт вітаміну С, што ў сваю чаргу, зноў жа, зніжае імунітэт, перашкаджае засваенню бялкоў, парушае абмен рэчываў, выклікае дэпрэсію і сніпавасць;

...надыходзіць кіслароднае галаданне, што спрыяе вірусным, бак-тэрыяльным, бранхіяльным, лёгачным захворванням у будучага дзіцяці;

...пагаршаецца выпрацоўка гармонаў, што можа выклікаць ранні разрыв плоднага пухыра і з’яўленне на свет недонашанага дзіцяці;

...немаўляты пакутуюць ад «нікацінавага голаду» — часта пла-чуць, дрэнна спяць, нават сніюць і задыхаюцца;

...вышэйшая рызыка ўзнікнення сіндрому раптоўнай дзіцячай смерці;

...дзедзі пасля часцей і раней за равеснікаў пачынаюць курыць.

З паспёлым курэннем (а такім можна назваць нават курэнне баць-коў на балконе, лесвічнай пляцоўцы, паколькі мікрачасцікі дыму застаюцца на адзенні, усіх навакольных прадметах) спецыялісты звязваюць развіццё ў дзяцей алергіі, бранхіяльных астмы, інфекцыі унутранага вуха, нэўмаіні, бранхіту, цяжкіх прастуд, лейкеміі.

Святлана БАРЫСЕНКА

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Гэтая мера перасцярогі па-трэбна для таго, каб пажар не пачаўся ад вугольчыка, які можа выпадкова выпасці. Не рас-пальвайце агонь з дапамогай лёгкаўзгаральных вадкасцяў і не кладзіце ў топку дровы, з-за даўжыні якіх дзверцы не могуць зачыніцца. Паліце ў печы самі, не дазваляйце рабіць гэта дзе-цям. За дзве гадзіны да таго, як пакінуць хату або легчы спаць, спыняйце паленне. І ні ў якім ра-зе не дапускайце магчымасці перагрэвання печы. Яна можа адбыцца не толькі тады, калі топка будзе працягвацца гадзі-намі без перапынку, але і калі печ працуе не на тым відзе палі-ва, для якога яна прызначана.

А парушэнне гэтых нягартых правіл можа каштаваць вель-мі даражка. Сёлета ў студзені ратаўнікоў выклікалі жыхары вёскі Вербеж Чэрыкаўскага раёна Магілёўскай воласці. Гарэў прыватны дом. Яшчэ да прыбыцця спецыялістаў сусе-дзі дапамагалі выйсці на вуліцу кабеш і яе мужу. Прычынай па-жару стала трэціна на коміне печы. На шчасце, тут абыйшлося без загнінуль. Аднак агулам жа толькі з-за няправільнай экспа-латацы пянчога абсталявання сёлета ў краіне адбылося 676 пажараў. За памылкі заплацілі жыццём 29 чалавек...

ПАДВОДНЫ КАМЕНЬ «РЭЖЫМУ ЧАКАННЯ»

«Сезонная прычына, па якой узнікаюць пажары ў халодны час году, — гэта парушэнне правіл карыстання электрапрыборами. Светлавы дзень робіцца зусім маленькім, адпаведна, элект-рычныя сеткі эксплуатауюцца больш інтэнсіўна. Дадайце да гэтага карыстанне абаграваль-нікамі, якія энергазберагальнымі называюцца не выпадае. І аднойчы

сетка ажажца перагружанай. Да таго ж трэба карыстацца толькі тым абагравальнікам, які выраблены прамысловым спо-сабам, сертыфікаваны на тэры-торыі Беларусі і мае інструкцыю па эксплуатацыі. Калі ж тэрмін службы абагравальніка скончыў-ся — лепш аднясці яго на смет-ніцу і набыць новы. З гэтым прыборам жартаваць нельга. Бо наступствы могуць быць і самы-мі цяжкімі...

На пачатак верасня ў краіне адбылося 4505 пажараў, у якіх загінулі 420 чалавек.

Напрыканцы студзеня ў адным з інтэрнатаў у Мінску адкрытым полымем гарэў па-кой на чатырцятм паверсе. Гаспадыня паспела выйсці з пекла яшчэ да таго, як на мес-ца падзей прыехалі ратаўнікі, якія эвакуавалі дваццаць ча-лавек. На шчасце, пажар ні-воднага жыцця не забраў. Усё скончылася пашкоджанай ма-ёмасцю і закурарым калідорам чыстэртага паверха. Як пасля высветлілася, пакой загараў-ся з-за кароткага замыкання. Адначасова працавала шмат

лежнасці ад абставін органы мясцовай выканаўчай улады, унутраных спраў і адукацыі. Акцэнт мы робім на тых гра-мадзянах, якія адносяцца да групы рызыкі. Гэта адзінокія людзі, якія часта з-за стану здароўя або недахопу фінан-саў не могуць самастойна ад-рамантаваць печ або электра-праводку; шматдзетныя сем’і і асобы, якія злоўжываюць спіртнымі напоямі.

У Беларусі рэалізуюцца тры дзяржаўныя праграмы, скіраваныя на рэсурснае за-беспячэнне супрацьпажарных мерапрыемстваў па рамоне печоў і электраправодкі, а та-ксама ўсталявання аўтаномных пажарных апаважальнікаў з магчымасцю вываду сігнала на фасад будынка. І гэтак тэхніч-нае рашэнне можна назваць вельмі эфектыўным. Прыгяд-ваецца выпадак, які адбыўся ў Брэсцкай воласці. Загарэўся прыватны дом, у якім быў аўта-номны пажарны апаважальнік. Там знаходзіліся і п’яны бацька і малое дзіця. Сігнал апаважальніка быў выведзе-ны на фасад будынка. Адлік ча-су ішоў на секунды. Усё магло б скончыцца трагічна, а та-камо дапамогу паспеў прыйсці су-суд, які пачуў сігнал трыгоі. Ён выбіў шыбу і паспеў выцягнуць адтулі людзей.

Агульнарэспубліканскую ак-цыю па папярэджанні пажараў і бібел ад іх людзей у жыллёвым фондзе падчас асенне-зімова-га пажаранебяспечнага перы-ду ратаўнікі будуць праводзіць на працягу ўсяго кастрычніка.

А далучыцца да яе можа кожны чалавек. Дастаткова толькі мець або ўсталяваць у сваім жытле аўтаномны пажарны апаважальнік. Каштуе апа-рат не так і дорага: каля ста тысяч рублёў. Аднак толькі за сем месяцаў сёлета гэтыя пры-боры ўратавалі 57 чалавечых жыццяў...

Валяр’ян ШКЛЕННИК

ЗБЕРАЖЫ СЯБЕ САМ

«Каб наша праца была больш эфектыўнай, да яе пад-ключаюцца ў тым ліку ў за-

■ Творчасці юных

ПАД ВЕТРАЗЕМ МАРЫ

У краіне з 8 па 16 верасня ладзіцца тыдзень дадатковай аду-кацыі дзяцей і моладзі. Да гэтай падзеі карпатліва рыхтуюцца і на Міншчыне. Цэнтры творчасці прапануюць усім ахвотным кірмашы, выставы метадычнай літаратуры і дэкаратыўна-пры-кладнога мастацтва, экскурсіі, прэзентацыі, творчыя лабарато-рыі, тэатралізаваныя паказы, канцэртныя, забаўляльныя і фізкультурна-спартыўныя праграмы.

Навінакі Цэнтра творчасці дзяцей і моладзі Салігорскага раёна стане правядзенне акцыі «Новае жыццё старых рэчаў». Педагогі і навуэнцы пакажуць, як з другаснай сыравіны і непатрэбных рэчаў, іншага можна зрабіць нешта карыснае. Цікавай чакаецца і акцыя «Увага, пошук!» Падчас яе юныя парламентадзёры будуць шукаць мэ-танакіраваных, энергічных, крэатыўных маладых людзей, якія імкнуцца вучыцца, ісці наперад і зрабіць свой горад і жыццё моладзі лепшымі. А для навуэнцаў 6-7 класаў прапануецца злёт у форме гульні па станцыях «На турысцкай сцяжыне», фестываль тэхнічнай творчасці «І будзе майстэрства за працу ўзнагародай».

У Старадарожскім цэнтры дзіцячай творчасці «Святліца» імя Ста-севича пройдзе дзень адчыненых дзвярэй. Мяркуюцца, што цэнтр наведваюць каля 200 навуэнцаў устаноў адукацыі горада і раёна. Госці змогуць папрацаваць у творчых майстэрнях «Вясёлыя вырабы», «Лепка з гліны», «Мяккая цацка», «Малюнак па шкле», «Мастацкая праца». А на цэнтральнай плошчы горада адбудзецца рэкламная ак-цыя «Запрашаем ў свет творчасці».

У Маладзечанскім цэнтры творчасці дзяцей і моладзі арганізуецца акцыя «Алэ, мы шукаем таленты!» пры падтрымцы кампаніі «Мабіль-ныя тэлесістэмы». Удзельнікі бізнес-кампаніі «Поспех» будуць пра-даваць вырабы і сувеніры асабістай вытворчасці. У гарадскім парку можна паглядзець казальныя выступленні судамадэлістаў «Пад ветразем мары». А для педагогаў устаноў адукацыі правядуць май-стар-класы па валенні, скрапбукінгу, рабоце са скурай.

Цэнтр творчасці дзяцей і моладзі Барысava запрашае на дзень ад-чыненых дзвярэй ў дзіцячых пакоях па месцы жыхарства «А ў нас у двары», а таксама на творчую сустрэчу з мастацкай Вольгай Галаўко, таварыскую сустрэчу па міні-футболе ФК «Гарызонт-ЦТДІМ» з каман-дай сярэдняй школы № 18.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

